

**БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра зоологии**

Аннотация к дипломной работе

**«СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА СУТОЧНОЙ
АКТИВНОСТИ БРОДЯЧИХ СОБАК (CANIS LUPUS
FAMILIARIS) Г. МИНСКА И МИНСКОГО РАЙОНА»**

Лебедева Галина Владимировна

Научный руководитель:
к.б.н., ст.н.с. ГНПО «НПЦ
НАН Беларуси по
биоресурсам»
А.А. Сидорович

Минск 2015

РЕФЕРАТ

Дипломная работа 45 с., 11 рис., 2 таблицы, 28 источников.

БРОДЯЧИЕ ЖИВОТНЫЕ, *CANIS LUPUS FAMILIARIS L.*, ХАРАКТЕР СУТОЧНОЙ АКТИВНОСТИ, СТРУКТУРА ПОПУЛЯЦИИ.

Объект исследования: бродячие собаки Минска и Минского района.

Цель: изучение особенностей суточной активности бродячих собак (*Canis lupus familiaris L.*) города Минска и Минского района.

Теоретическое исследование проводилось методом анализа литературных источников. Прикладное исследование – методом наблюдения, сравнительным, описательным и методом статистической обработки данных.

Были изучены популяции бродячих собак города Минска и Минского района. Было выявлено, что пик активности бездомных собак в городе приходится на 16-19 ч, в пригороде – на 6-8 и 16-18 часов, а в холодный период наблюдается тенденция к сокращению периода времени с преобладанием активного поведения (с сохранением пиков активности, аналогичных теплому периоду). В результате анализа характера суточной активности установлено, что большую часть времени в теплый сезон года животные тратят на поиск пищи, кормление на мусорках и свалках и перемещение (19%, 27%, 20 % от общей активности соответственно); в холодный же сезон – на поиск пищи, попрошайничество в людных местах и перемещение (39%, 25% и 17 % соответственно). Изучение половой структуры популяции бродячих собак показало, что в теплый период года в г. Минске соотношение полов близко к 1:1, а в холодный период года все наблюдаемые собаки были самцами. В Минском районе было отмечено преобладание кобелей как в теплый период, так и в холодный.

РЭФЕРАТ

Дыпломная работа 45 с., 11 мал., 2 табліцы, 28 выкарыстаных крыніц.

БРАДЗЯЖНЫЯ ЖЫВЁЛЫ, CANIS LUPUS FAMILIARIS L.,
ХАРАКТАР СУТАЧНАЙ АКТЫЎНАСЦІ, СТРУКТУРА ПАПУЛЯЦЫІ.

Аб'ект даследавання: брадзяжныя сабакі Мінска і Мінскага раёна.

Мэта: вывучэнне асаблівасцяў сутачнай актыўнасці бадзяжных сабак (*Canis lupus familiaris* L.) горада Мінска і Мінскага раёна.

Тэарэтычнае даследаванне праводзілася метадам аналізу літаратурных крыніц. Прыкладное даследаванне – метадам назірання, параўнальным, апісальным і метадам статыстычнай апрацоўкі дадзеных.

Былі вывучаны папуляцыі брадзяжных сабак горада Мінска і Мінскага раёна. Было выяўлена, што пік актыўнасці бяздомных сабак у горадзе прыпадае на 16-19 г, у прыгарадзе – на 6-8 і 16-18 г, а ў халодны перыяд назіраецца тэндэнцыя да скарачэння перыяду часу з перавагай актыўных паводзінаў (з захаваннем пікаў актыўнасці, аналагічных цёпламу перыяду). У выніку аналізу характару сутачнай актыўнасці ўстаноўлена, што вялікую частку часу ў цёплы сезон года жывёлы трацяць на пошук ежы, кармленне на сметніках і звалках ды перамяшчэнне (19%, 27%, 20% ад агульнай актыўнасці адпаведна); у халодны ж сезон – на пошук ежы, папрашайніцтва ў людных месцах і перасоўванне (39%, 25% і 17% адпаведна). Вывучэнне палавой структуры папуляцыі брадзяжных сабак паказала, што ў цёплы перыяд года ў г. Мінску суадносіны палоў блізкія да 1: 1, а ў халодны перыяд года ўсе заўважаныя сабакі былі самцамі. У Мінскім раёне была адзначана перавага самцоў як у цёплы перыяд, так і ў халодны.

ABSTRACT

The graduation paper consists of 45 pages, figures - 11, tables – 2. The list of references contains 28 items.

STRAY ANIMALS, *CANIS LUPUS FAMILIARIS L.*, DAILY ACTIVITY PATTERN, POPULATION STRUCTURE.

The object of study: stray dogs in Minsk and Minsk region.

The purpose of the graduation work is to study the characteristics of the daily activity of stray dogs (*Canis lupus familiaris L.*) in Minsk and the Minsk region.

The theoretical study was conducted by analyzing the literature; applied research – the method of monitoring, comparative, descriptive and statistical methods.

We studied a population of stray dogs in Minsk and the Minsk region. It was found that the peak activity of stray dogs in the city accounted for 16-19 pm, in the suburbs – 6-8 am and 16-18 pm, and in the cold season there is a tendency to reduce the period of time with a predominance of active behavior (preserving the activity peaks similar warm periods). An analysis of the nature of daily activity found that most of the time during the warm season, the animals spend searching for food, feeding on the trashcan and landfills and moving (19%, 27%, 20% of the total activity); during the cold season – in the search for food, begging in public places and moving (39%, 25% and 17%). The study of the sex structure of the population of stray dogs has shown that in the warm season in Minsk sexual ratio is close to 1: 1, and in the cold season all the observed dogs were males. In the Minsk region, it was noted the predominance of males in both warm and cold seasons.